

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده مطالب جلسه ۲۶ درس خارج فقه نظام سیاسی آیت الله اراکی رحمته الله

سال تحصیل ۹۸-۹۹

نقد دوم بر نظریه دموکراسی

دومین نقدی که بر نظام دموکراسی بیان می‌داریم، خلاءهای مشروعیتی است که در این نظام وجود دارد، که این خلاءها لااقل از سه جهت می‌باشند:

اولین خلاء مشروعیت

اولین خلاء مشروعیت در نظام دموکراسی از این جهت است که تصرف انسان در جهان طبیعت در نظام دموکراسی توجیه معقولی ندارد. و تنها توجیهی که می‌توان در این نظام برای تصرف انسان در طبیعت، مالکیت انسان، مالکیت مردم و یا دولت بر منابع طبیعی و به طور کلی تمام تصرفات انسان در جهان هستی یافت، توجیه «سلطه بر طبیعت» است یعنی «چون سلطه بر این طبیعت دارم و میتوانم در آن تصرف کنم، پس مشروع است».

در این صورت اگر بنای مشروعیت تصرف انسان در طبیعت بر «سلطه» بنا نهاده شود، باب تمام غصب‌ها باز می‌شود و تمامی استبدادها قابل توجیه می‌شود و هرکس که قدرت در اختیار اوست باید بتواند در هر چیزی که می‌تواند، تصرف کند.

در صورتی که اساساً مشروعیت باید قبل‌الانسانی باشد و ارتباط مشروعیت با قدرت باید اینگونه باشد که «چون مشروع است، من انجام می‌دهم» نه اینکه «چون من می‌توانم انجام دهم، پس مشروع است». قدرت از آن مردم است، اما مشروعیت باید از یک منبع قبل‌الانسانی باشد؛ در این صورت است که مردم در برابر افعالی که انجام می‌دهند مسئولند و اگر مشروعیت قبل‌الانسانی تصور نشود، نتیجه این می‌شود که هرکاری انسان انجام می‌دهد و می‌خواهد، خوب است و این یعنی کنار گذاشتن مسئولیت‌ها و اخلاقیات و توجیه تمام جنایات و استبدادها. قرآن کریم از فرعون که نماد استبداد در قرآن است اینگونه نقل

چکیده درس خارج فقه سیاسی ۲

می‌کند: «قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ»^۱ فرعون هم می‌گفت هرچه من می‌گویم درست است.

دومین خلاء مشروعیت

۲. هر نوع از نظام دموکراسی را که فرض کنیم، نظام دموکراسی حکومت همگان نخواهد شد؛ به این دلیل که به هر حال بخشی از جامعه بالغ نشده‌اند، بخشی موقع رای‌گیری اصلاً متولد نشده بودند ولی در طول مدیریت دولت متولد شدند، و بخشی به این کاندیدای منتخب رای نداده‌اند و او را برای حکومت قبول ندارند؛ در نتیجه حکومت اقلیت بر اکثریت و چیزی که نخواهد مشروعیت اراده این اقلیت را بر اکثریت توجیه کند و اینکه اقلیت برای اکثریت تصمیم جنگ و صلح و... بگیرند هیچ توجیهی ندارد.

پایان

۱. سوره غافر ۲۹.